

Telegraful Român

Organ național-bisericesc. — Intemelat în 1858 de Mitropolitul Andrei Șaguna
APARE SĂPTĂMÂNAL

Din suferințe la biruință

La *Duminea Ortodoxiei* biserica noastră comemorează suferințele, luptele și biruințele învățăturii ortodoxe asupra erorilor și ereziilor.

Mântuitorul a zis:

«Eu pentru aceasta m'am născut și pentru aceasta am venit în lume, ca să mărturisesc adevărul», (Ioan 18, 37).

Biserica ortodoxă, crede și mărturisește acest adevăr: Adevărul Mântuitorului Hristos. Acesta este primul motiv care ne determină să iubim ortodoxia.

Noi iubim ortodoxia, fiindcă este religia adevărului. Ea vestește în lume Evanghelia Mântuitorului nostru, așa după cum a fost trăită de creștinii cei dintâi și cei mai buni, curată și ferită de amestecuri omenești.

Alte religii și alte credințe s'au răspândit în lume prin puterea armelor, prin sabia și vărsări de sânge. Biserica noastră n'a cunoscut altă armă de luptă și apărare, decât «sabia Duhului», care este cuvântul lui Dumnezeu» (Efes. 6, 17). Acesta este alt motiv pentru care noi iubim ortodoxia.

Biserica ortodoxă n'a atacat și n'a asuprit. A fost tolerantă, îngăduitoare și iertătoare față de ceice au lovit-o. Ea s'a apărut și s'a jertfit eroic pentru mântuirea fiilor ei dreptcredincioși, resemnându-se la toate atacurile în rugăciunea de iertare a Mântuitorului de pe cruce: «Părinte, iartă-le lor, că nu știu ce fac», Luca 23, 34).

Noi iubim ortodoxia, fiindcă este religia românilor. Aceasta religie a crescut și s'a identificat cu viața neamului nostru. Pe umerii ei a purtat crucea suferințelor unui neam întreg, iar pe fruntea ei a purtat coroana de glorie a poporului nostru: Cununa de spini.

Dar, din scrumul și cenușa celor peste o sută de mănăstiri, pustiite sau înstrăinate numai în Ardeal, și din oasele martirilor țărani, preoți, călugări, femei și copii a înviat, și prăsnuim astăzi biruința ei.

A fost umilită, dar s'a înălțat; batjocorită, dar cinstea și curățenia ei a rămas neprihănită. Scriptura trecutului ei a fost scrisă cu lacrimi de sânge... Dar, cu toate acestea, *poporul nostru nu a cunoscut și nu cunoaște nici astăzi altă religie, afară de cea ortodoxă. Aceasta e «legea românească», cum îi ziceau străbunii, «curata și cinstita noastră lege». In ea s'a născut, s'a botezat, a crescut și a trăit poporul român. Ei îi datorăm prima tipografie românească, prima carte românească, prima școală românească, primul spital la noi în țară. Limba noastră s'a scris românește mai întâi în cuvintele Sfintei Scripturi.*

În trecut biserica ni-a dat credința, și credința ni-a întărit curajul, ca să ne ridicăm din suferințe la biruință. Părinții noștri prin credință au făcut minuni, ca odinioară prorocii. «Prin credință au biruit împărății, au făcut dreptate, au dobândit făgăduințele, au astupat gurile leilor, au stins puterea focului, au scăpat de ascuțitul sabiei, s'au întărit din slăbiciune, s'au făcut tari în războaie, au întors taberile vrăjmașilor în fugă... Alții au suferit batjocura și biciul, lanțuri și temniță. Au fost uciși cu pietri, au fost puși la cazne, au fost fierăștruiți, au murit uciși cu sabia, au pribegit, lipsiți, strămtorați, rău primiți, au răstăcit în pustii și în munți și în peșteri și în crepăturile pământului», (Evrei 11, 33—38).

Prin credința lor s'au făcut de pomenire, răbdând până la mucenicie asuprirea. «Neamul românesc a plâns și s'a bucurat pe sfintele praguri ale bisericii sale. Eată taina vieții lui».

Noi prin credința ortodoxă am trăit. Ortodoxia a intrat în sângele nostru. Ceice s'au lepădat de ea, au perit, cufundându-se în valurile străinilor. Nobilimea română din Ardeal s'a pierdut, când și-a lăsat religia ortodoxă. *Ceice au rămas statornici în cinstea legii, au rămas statornici și în focul iubirii de țară și neam. Au îndurat toate prigoanele și greutățile, «bine știind că suferința lucrează răbdare, răbdarea curățire, curățirea nădejde, ear nădejdea nu rușinează», (Romani 5, 3—5). Și nădejdea nu ne-a dat de rușine. Iată de ce iubim noi ortodoxia!*

În vremea noastră, de îndoială, dibuiri și nestatornicie, pilda strămoșilor ne stă înainte ca o lumină vie, arătându-ne poruncitor calea mântuirii: lupta și evlavie. Părinții și bătrânii noștri se luptau cu credință și se rugau cu adâncă evlavie. Pentru că își iubeau fierbinte legea creștină.

Mântuitorul nostru Isus Hristos a întrebat pe Petru: «Simone! Iubești-mă?» Petru a răspuns: «Doamne! Tu toate le știi, tu știi cât te iubesc!»... (Ioan 21, 17). Aceasta întrebare de conștiință se pune astăzi fiilor bisericii ortodoxe. «Iubiți voi pe Hristos și Biserica lui cea ortodoxă?».

Să o iubim, din tot sufletul și cu toată căldura inimii noastre, căci ea a fost religia moș-strămoșilor noștri, ea este religia adevărului, pe care nici puterile iadului nu o vor birui.

Pr. Ilarion V. Felea.

Regele Albert al Belgiei, Suveranul erou, una din legendarele figuri ale marelui război, a căzut, în 17 I. c., jertfa unui accident dintr'o excursie, prăbușindu-se în adâncul unei prăpastii.

România, alături de țara îndoliată a Eroului Rege dispărut, a adus ultimul ei omagiu viteazului cărmuitor și aliatului prețios din vremea cataclismului european.

Apărător al libertății și drepturilor popoarelor, Regele Albert a dat

strălucite pilde, atât în timpul războiului, cât și al păcii, de înaltă morală și înțelepciune, conducând un popor muncitor și onest pe căile binelui și ale luminii.

Curagiul, devotamentul, optimismul, evlavie și cumpătarea acestui mare prieten și aliat al României, rămân neșterse în amintirea generațiilor cari l-au înțeles. —

Vineri, în 23 Februarie, a fost proclamat noul rege al Belgiei, *Leopold al III-lea*, fiul mai mare al regelui defunct.

Asociația clerului „Andrei Șaguna”

Comunicat

Potrivit §-lui 6 din Regulamentul pentru organizarea despărțămintelor Asociației clerului „A. Șaguna”, în postul sfintelor Paști (luna Martie) va avea loc adunarea de primăvară a acestor despărțăminte, cu următorul

PROGRAM:

Ziua I.

Înainte de masă: Invocarea Duhului sfânt. Darea de seamă a președintelui despre activitatea cercurilor religioase și despre activitatea culturală a membrilor despărțământului. Discuții. Chestiunea cotizațiilor. Înscrieri de membri noi. Alegerea delegaților pentru congresul viitor. Propuneri cu privire la activitatea viitoare a despărțământului.

După masă: Vecernie. Mărturisirea preoților și a credincioșilor, cu meditație. (Text pentru meditație: I Ioan 1, 8).

Ziua II.

St. Liturghie înainte sfințită. Predică la împărțirea preoților și a credincioșilor. (Text pentru predică: I. Cor. 11, 28). Împărțirea preoților și a credincioșilor.

Sibiu, la 21 Februarie 1934.

Biroul Asociației clerului „A. Șaguna”.

NB. Foile eparhiale din Mitropolia Ardealului sunt rugate să reproducă acest comunicat.

* FOIȘOARA *

Mici studii istorice

Minciună, calomnie sau ce — despre Șaguna?

[Papfalvi. Zejk. Nopcea.]

Minciună? De sigur.

Și să priviți, cum se 'ncurcă 'n ea istoricii grecocatolicii și cum trebuie să o descur — eu!

Este vorba de luna Mai 1848; deci lămuririle sunt necesare.

I. Cine-a fost, însă, maghiaronul C. Papfalvi, profesor în Blaj, popă 'n Hațeg, popă 'n Blaj, kossuthist, la 'nceput liberal anticongresional (?) etc., se poate afla dintr'un discurs al lui Augustin Bunea, care caută să-l acopere, „precât mai merge...”¹

II. În a. 1848 acel Papfalvi a stat de vorbă cu deputatul ungur I. Zejk (din Aiud).

După *Observatoriul* lui Bariț, Zejk ar fi zis cătră numitul popă unit:² „Noi,

¹ Vezi-i pp. 109—140 din *Discursuri* etc.
² *Observatoriul*; anul VII, p. 374, p. 2, coloana 1, rândul 26 de jos în sus.

după adunarea dela Blaj, aici în Cluj, am ținut constătuire cu Șaguna și el a zis că Românilor nici o *concesiune* de drept să nu le facem, numai să ștergem și toate *drepturile* cele prejudicioase ale Sașilor”³.

III. În amintitul necrolog al lui Augustin Bunea textul citat de B. revine, dar sună — altfel; la pagina 118.

Izvorul este, însă, trebuie să fie același!

După A. Bunea, care extrage din *manuscriptul* lui Papfalvi (p. 109), L. V. Nopcea ar fi zis odată că „Șaguna e un adevărat *comediant*”⁴. Dar cu cine eră să vorbească serios Șaguna?! Cu Vasilică Nopcea?!
Despre acest individ, fraudulos în politica națională, să se cetească, aici, anexa mea cu titlul *V. Nopcea*.

Apoi, mulțumit, de Nopcea, iezuiticul A. Bunea, continuă cași B.:
„Mai târziu, întrebând Papfalvi pe deputatul dietei din Cluj Iosif Zejk, că pentru ce nu împlinesc cererile Românilor

³ Vorba ar fi fost, deci, numai despre Români din pământurile săsești?! G. B. D.
⁴ Șaguna *co-me-di-ant*? Se vede ori nu, prin acest cuvânt, intenția de calomniare a marului mitropolit ortodox? G. B. D.

formulate în adunarea din Blaj,⁵ acel deputat, care avea multă trecere în dieta din Cluj, a răspuns următoarele:

„Știi ce? Noi am conferit cu Șaguna, și el a zis că Românilor să nu le facem *niciun favor*, ci din contră să cassăm toate *drepturile* și privilegiile Sașilor”.

A nu cere *favoruri* nu însemnează a nu cere *drepturi*!

Cerând, însă, cassarea tuturor drepturilor și *privilegiilor* săsești, în *favorul* cui o cerea Șaguna? Dar ce cerea Șaguna (dacă a cerut acea cassare), însemnă treptata desființare a Sașilor!⁶

IV. În realitate ce scrisese Papfalvi?

Originalul (sau un original al amintirilor lui C. P(papfalvi) se găsește printre manuscrisele lui B., la Academie, nr-ul 977 al volumului, fila 34 v., rândul 15—17, de sus în jos. Papfalvi, scrisese că Șaguna ar fi zis cătră Zejk:

«ca romaniloru nece o *concesiune* se făcemu, dăra din contra să casamu si toate *drepturile sașiloru*».

⁵ Tocmai C. Papfalvi ar fi cerut așa ceva?! Cui i se spun astfel de basme?! G. B. D.

⁶ T. V. Păcățianu, cel prea mult insultat de Bunea, a făcut bine, că 'n *Cartea de aur*, vol. 9, p. 757, a spus că ridicarea privilegiilor, eră o idee fundamentală la Șaguna.

Scrisul lui C. Papfalvi este datat din: „Blasiu 8/4. 1881”. Din Aprilie 1881.

În Aprilie 1881 Papfalvi eră om de 77 ani! Ce-a scris el despre spusa lui Zejk eră, deci, lucru vechiu, de vreo 33 ani; și-l mai aducea bine aminte C. P., cel cu creier de 77 ani?

Totuși, textul lui C. P. este cel mai cuviincios; după el, Șaguna cerea o *egalitate* de drept, întru cât *concesiune* însemnă și atunci o abatere dela un drept (istoric) nefavorabil cuiva sau un favor, cum a 'nșeles A. Bunea. Denaturarea cea mai supărătoare a textului C. P. a comis-o Bariț! —

V. Să punem, însă, această afacere și în cadrul istoric care-o cuprindea.

V. Privitor la *drepturile* Românilor din „fundul regiu-săsesc” aduc, așadar, aminte că Universitatea Sașilor se'ntrunise din 10 Februarie 1848, că deputații sași veniseră cu instrucții să voteze egală-indreptățire a Românilor și că 'n 3 Aprilie Universitatea a și votat-o.⁷ Eră vorba ca în teritoriul săsesc Români să fie admiși în posturi, în bresle, și ca și bisericele ne-

⁷ Vezi Fr. Teutsch, *Geschichte der Siebenbürger Sachsen*, vol. III [1910], p. 211 și 215.

Probleme, fapte, comentarii

Ieșiri nepotrivite. Intr'un număr trecut al ziarului nostru am comentat cu calm și obiectivitate revendicările congresului de filozofie cu privire la predarea acestei discipline în școlile secundare. Toate cercurile bisericesti s'au sesizat de această problemă. Preoțimea bucușteană a purces chiar la organizarea unei acțiuni mai sistematice pentru apărarea învățământului religios.

Iată însă că o seamă de profesori de filozofie — cei cari au organizat congresul — fin să răspundă acestor ecouri printr'un comunicat (vezi «Curentul» din 18 Februarie), în care constatăm cu dureroasă uimire pe lângă acea neînțelegere pentru realitatea religioasă, un arțag de foarte inferioară calitate, întretesut cu o nu mai puțin ieftină zeflemea.

În ton de ultimatum, sub care se străvăd nu știu ce grave amenințări, comunicatul întreabă: «Aceasta trebuie să o știm precis. Discuția profesorii de religie ca oameni de școală sau ca preoți cari mobilizează, în afară de școală, adunări publice de protestare în care știința educației este supusă la votul enoriașilor din parohie?».

Să întrebăm și noi: Permite știința educației, celor ce o au cu adevărat, un astfel de ton? Și apoi, enoriașii aceia disprețuși, așa fără știință de educație cum sunt, au și ei dreptul să întrebe pe dnu profesor de filozofie: ce ideal moral urmărești în educația pe care vrei să o faceți fiilor noștri? Noi am vrea să fie educația după idealul moral creștin.

Cât despre expresii ca «predica moralei absolute», «predica morală», în cari cuvântul «predică» revine mereu ca un suprem calificativ disprețuitor, ele ar putea fi interpretate și ca indicii ale unei foarte depărtate cunoașteri a unui sanctuar în care cine n'a pătruns măcar câteodată, nu știu dacă e filozof cu adevărat.

Noi am dorit ca adevărații reprezentanți ai gândirii filozofice din România să dezavueze tonul astorfel de comunicat. Desigur că ele nu-i ating nici pe ei, nici filozofia, dar pot produce, măcar temporal, confuzii regretabile.

Religia și filozofia sunt făcute să se înțeleagă și în România. Chiar în școala secundară. Ce nu poate face o strânsă colaborare între profesorul de religie și cel de filozofie?

Chiar comunicatul acesta lasă, pe de altă parte, o punte de înțelegere când declară că «filozofia e străină de orice rudenie cu ateismul» și că nu cere orele

de morală propriu zisă, ci cele de dirigenție după o transformare a lor în ore de cercetare a individualității elevilor. S'ar putea găsi o modalitate ca în cadrul acestor ore de dirigenție să se desfășure și mai strâns colaborarea între cei doi profesori.

Nu e timpul în care să ne putem permite luxul reciprocilor ignorări și jigniri.

Și mai ales nu se mai poate face aceasta la adresa religiei, azi când toți bărbații luminați formulează ca centrul misiunii noastre: refacerea morală.

Icoanele... — Din negura vremii ce-mi împânzește copilăria, răsar în mintea mea unele momente, care, prin farmecul lor, licăresc și acum. Le retrăesc mereu, pentru că parfumul copilăriei are ceva alinător și necesar omului copleșit de grijile zilei.

Peregrinând cărările trecutului ajung pe aripile gândului la casa cu streșina aproape de pământ. În acest palat al basmelor de demult, regăsim icoana Sf. Fecioare, ce era așezată pe perețele din dreapta patului, pe când la capul patului străjuia icoana Răstignirii Domnului nostru Isus Hristos.

Pictate primitiv, au avut darul să se îmbogățească cu nenumărate amintiri. Prima ingenunchere, cea dintâi cruce, făcută cu atâta greutate... Cu ochii așinți spre ele și cu urechile la spusele mamei, am învățat cele dintâi rugăciuni: Tatăl nostru, ingerelul... În casa ca aceasta cu înfățișare de smerit altar al legii noastre am crescut cu toții, oglinindu-ne seara în icoane, pentru a ne vedea chipul desfigurat pe urma păcatelor și pentru a face legământul îndreptării...

Anii s'au scurs. În drumul lor au adus schimbări, — dar icoanele din casa aceea au rămas tot la locul lor ca semn al unei puternice tradiții... Icoanele concretizau ideea de Dumnezeu și de lucruri dumnezeiești.

Ele erau mijlocul pentru a pune în frâu simțemintele noastre.

Casa, înzestrată cu astfel de podobe, este casa creștină, unde cu ajutorul «Icoanelor» se înlătură cugetul rău.

La lumina sfintelor icoane se țes caracterul așa cum ni le-a prezentat Mântuitorul Isus Hristos.

Dacă astfel stau lucrurile, pentru ce unii creștini își văduvesc casele de asemenea mărgăritare ale vieții creștine?

Ce motiv i-a determinat să-și împodobescă pereții exclusiv cu picturi profane care adeseori trezesc sentimente josnice cultivate de oameni cu moravuri ușoare?

Să iubim negreșit arta! Înțeleg, dar să nu iubim o artă, care, la adecă, nu e artă.

Adevărata artă e mijloc de promovare a societății omenești; cea imorală

rală poate să promoveze numai interesele materiale ale singuraticilor dar prin distrugerea sentimentelor nobile ale mulțor, în deosebi ale tinerimii fără experiența vieții.

Să nu desconsiderăm slova bine grăitoare a trecutului nostru creștinesc!
Gh. Șerbu.

Elevii școlilor secundare din Craiova, au răspuns în număr de vreo 500, apelului adresat lor de vrednicii catihei craioveni de-a se constitui într-o societate religioasă cu numele «Frăția ortodoxă română». Societatea n'are deocamdată nici o legătură cu FOR-ul ardelean, dar e inspirată de aceleași idealuri și s'a născut urmând pilda celei ardelene. Societatea ține des ședințe cu conferințe, declamări și coruri religioase, va organiza exerciții spirituale și scoate o frumoasă revistă intitulată «F. O. R.» condusă de preotul catihet V. Marghescu. Tineretul întreg are în camarazii dela Craiova o pildă demnă de urmat.

Biserica ortodoxă și un eventual sinod ecumenic. «Messager d'Athènes», foaia bisericii ortodoxe din Grecia, aduce vestea că patriarhul din Constantinopol, Fotie II, a declarat într'un interview că ortodoxii ar răspunde afirmativ unei invitații la un sinod comun cu catolicii, cu condiția însă ca arhiepiscopul de Roma să supună debaterii acestui sinod toate noierile introduse în biserica dela 1054 încoace, ca dogme.

Din Cristur. — Din inițiativa profesorilor școlii normale s'a organizat în iarna aceasta un ciclu de conferințe publice pentru intelectuali și elevi.

Sâmbăta trecută, 17 I. c., — în fața unui public select: profesori, intelectuali din parohie, elevi și alții — a vorbit părintele-profesor, Simion Radu, despre «Religie și știință». Plecând dela constatarea că realitatea este de caracter dublu: materială și spirituală, a arătat că numai omul are prilej de a o privi prin cei doi ochi ai spiritului său. Aceștia sunt: credința și revelația deoparte, ca organ de cunoaștere în religie, cu care privește în veșnicie, și rațiunea de altă parte pe care se întemeiază știința și privește în vremelnice. Ambele sunt părți întregitoare ale unuia și acelui întreg, sufletul omenesc.

Raportul acestor două indeletniciri s'ar putea reda simbolic prin două cercuri concentrice: cel mai mic reprezentând știința, cel mare religia. «Centrul comun este Adevărul — Dumnezeu pe care știința ținde să-l descopere, iar religia îl posedă întreg». Stabilește că nu poate fi un război între ele, cum greșit se afirmă. Din contră, ele trăesc în raport de armonie desăvârșită, în oamenii de fapt culti, cari își ierarhizează după adevărata valoare, cunoștințele din ambele domenii. Căci și una și alta fac uz de credință și rațiune, facultăți ce nu se exclud, ci se sprijinesc și întregesc reciproc.

În concluzie Sf. Sa a spus: «Religia rămâne o primă și ultimă putere de prefacere în bine a societății, un factor abso-

lut necesar în dezvoltarea normală a tuturor energiilor spirituale din om. Și într'un cât se recunoaște, că cultura constă în dezvoltarea normală, sănătoasă a omului întreg, evident, că religia este pentru toate vremile un factor, prin excelență, cultural».

Un asistent.

Omagiile unui episcop romano-catolic din România pentru politica lui Hitler. În ședința senatului dela 16 Februar 1934, dl profesor N. Iorga a întrebat guvernul, dacă actul episcopului romano-catolic Pacha dela Timișoara, — care, în tovarășia deputatului Kräter, a prezentat de curând cancelarului german omagiile șvabilor bănațeni, — nu trebuie să aibă urmare?

Dl profesor Dr. Angelescu, ministrul instrucțiunii și al cultelor, a răspuns în aceeași ședință: Am văzut și eu, din gazete, că episcopul Pacha, împreună cu un alt domn parlamentar, a fost să vadă pe cancelarul Hitler; în ce privește pe episcopul Pacha, regretăm gestul lui și așteptăm să vină în țară, pentru ca să-i cerem socoteală, întrucât dsa care este funcționar al statului român, s'a dus să ceară indicațiuni în străinătate.

Dl senator prof. N. Iorga se declară mulțumit cu răspunsul ministrului.

Știri bisericesti externe

Biserica sârbească. În 30 Ianuar a. c. s'a ținut în Belgrad adunarea de constituire a asociației preoțimii din arhiepiscopia Belgrad-Carloviț. Cu această ocazie s'a discutat și votat un proiect de statut și s'a ales primul comitet. Preoțimea celorlalte eparhii încă se va constitui în asociații eparhiale, iar toate la un loc vor forma «Asociația generală a clerului iugoslav». Fiecare asociație eparhială se compune din Frățiile preoțești cari constau din preoții unui protopopiat.

În statut se prevede că fiecare asociație eparhială stă sub supravegherea nemijlocită a episcopului, care e și președintele onorific, iar asociația generală sub a sfântului Sinod sârbesc.

Scopurile sunt pastorale, sociale și materiale, sau de ajutorare reciprocă.

Între mijloace se prevăd: întemeierea de biblioteci preoțești și populare și de săli de lectură în protopopiate; supravegherea strictă a conduitei membrilor, care trebuie să fie coresponsabile cu chemarea preoțească; publicarea și răspândirea de foi de cuprins teologic-religios; ținerea de conferințe și cursuri morale religioase pentru educația tineretului și încreștinarea societății pe teren social; întemeierea de fonduri eparhiale, case preoțești de economii și a altor instituții pentru ajutorarea materială și morală a preoțimii.

Interesant e că comitetul ales la Belgrad are și o secție pentru bibliografie, în frunte cu un președinte și 5 membri.

Biserica alexandrină. 1. Biserici rusești în Maroc. Sub jurisdicția patriarhiei din Alexandria se află două biserici în Maroc, cu un număr de vreo 8000 ruși. Afară de ruși mai sunt în Maroc și greci, sârbi și alții de ortodocși. Una din aceste biserici e în Rabatu, unde s'a ridicat de curând prin străduințele ieromonahului rus Varsanulie, iar alta în Kurigu.

unite să capete porțiunea canonică, pe care cele unite o aveau!

În Cluj Șaguna ajunsese n 7/19 Mai, numai la o lună după acel vot săsesc. După 7/19 Mai Șaguna a putut, deci, vorbi și cu Zejk...

Programa din Blaj vorbise despre Sași și fundul regiu, despre abuzurile săsești (punctul 11). Și-acum vine un popă unit și maghiaron, lipsit de orice reputație națională, un om urmărit, după propria mărturisire, de ocara de-a fi un «negat» —, să acuze, el, pe Șaguna, pe conducătorul deputației naționale, trimise la Cluj, cu acea programă, vine unitul să-i atribue lui Șaguna o monstruositate!

Și B. a crezut?!

Li convenia să creadă?!

Să-și mai vorbească de rău, încă odată, adversarul?*

Anexe despre martorii lui Bariț și Bunea. Anex 1: C. Papfalvi.

«Șchița biografică» a lui Bunea, despre Păpuciu-Papfalvi este plină de amă-

* Iosif Zejk, comisar gubernial, era bine cunoscut ca mare și sângeros dușman al Românilor. Vezi de ex. Gazeta din 1848, p. 41. Cu astfel de «amici» kossuthiști discută Papfalvi pe marele nostru Șaguna! Vezi și p. 299; și anul 1847, p. 321. Etc. Nu mai citez și gazetele ungurești!

nunte indiferente; și lipsită de reliefaarea faptelor într'adevăr caracteristice.

Câteva note despre Papfalvi nu sunt, însă, de prisos; mai ales aici, unde-i vorba ca acest personaj să fie înfățișat în adevărata sa văpșea.

1. A. Bunea povestește că C. Papfalvi «era considerat ca renegat încă depe timpul procesului⁹ dela 1843—1846, urzit în contra episcopului Ioan Lemeni, pe care Papfalvi pururea l-a apărat». (P. 117.) Mergerea lui la Pesta și Dobrițin (ca deputat) «a dispus-o Dumnezeu, să nu i se întâmple ceva rău din partea acelor, cari nu-l puteau suferi pentru ținuta lui, în procesul episcopului Lemeni. (P. 139.)

Primul text ni-l arată pe C. P. (regretabil) ca anti-bărnuțean; iar al doilea ca un imbecil, care credea că — însuși Dumnezeu l-a făcut... kossuthist și astfel l-a dus, El, Dumnezeu, la dieta de detronare din Dobrițin, pentru ca nu cumva (altfel) să-l nenorocească vreun bărnățean!

Bunea era capabil să nregistreze astfel de extraordinare ciudățenii?!

2. A. Bunea mai discută o chestie gravă, vrednică a fi lămurită cu temei.

Despre acest Papfalvi Kolozsvári Híradó ar fi scris un articol (?) «ca și când

Papfalvi ar fi recunoscut că la Blaj Românii au folosit într'adevăr steaguri mușcălești», — scrie A. Bunea, p. 120. Vorbirea denaturată ar fi produs-o A. Papiu Ilarian în Istoria Românilor, t. II, p. 223. Híradó a rectificat-o însă¹⁰; Papiu n'a mai avut prilej să rectifice; deci Papiu l-a «nedreptățit» pe Papfalvi, termină A. Bunea.

Papiu îl execută, însă, pe Papfalvi și în altă parte a istoriei sale (1852).

Să-l auzim întâiu pe Papiu: În vol. II, p. 223 Papiu reproduce neocompletă cuvântarea deputatului Papfalvi, care zisese: «Eu nu știu de ce colore au fost flamurale din Blaj; nouă ni s'a spus că sunt de colore națională-românească. Cu aceasta ne înșelară dară. («nekünk ugy adták elő, hogy oláh nemzet szinűek; ezzel tehát meg csaltak bennünket»). Deci: «să binevoiască staturile a porni și pentru aceasta cercetare» — evident, ca să aple pe înșelătorii dela Blaj! Dieta n'a voit cercetarea (nyomozás) cerută de Papfalvi și de-aceea Papiu adaoge, despre C. P.: «Doamne ferește pe Români de deputați de aceștia, când vor avea deputați naționali —, în contra cărora Ungurii vor debé să-i apere pe Români!»

¹⁰ Eu n'am găsit rectificarea. G. B. D.

¹¹ Tradus: «Așa-i; și eu recunosc că [adunarea din Blaj] a fost ilegală».

2. Vizită canonică. Patriarhul Alexandriei a făcut în dulcele Crăciunului o vizitație canonică în Sudan, justificând titlul pe care și l-a luat înainte cu trei ani: „patriarh al întregii Africi“.

Biserica grecească. 1. De curând s'a înființat o societate misionară internă cu numele: „Serviciul apostolic“. Ea depinde nemijlocit de Sf. Sinod. Primul pas e editarea unei reviste lunare: „Amvonul“ în care se publică între altele predici model pentru toate Duminecile din acea lună.

2. Dreptul matrimonial. S'a publicat proiectul noii legi matrimoniale, prin care se introduce căsătoria civilă pentru neortodocși. Pentru ortodocși rămâne obligatorie căsătoria bisericească. Paralel cu ea se poate încheia și cea civilă.

Biserica rusă. Bolșevicii au hotărât să întocmească renumita biserică Alexandru Newschi pentru a servi de crematoriu. În acest scop se vor cheltui două milioane de ruble. N'au bani să ajute pe ceie mor de foame, și au pentru a-i înmormânta păgânește.

Ortodoxia în Estonia. În orașul Pecera s'a deschis o academie teologică ortodoxă. Rector este starețul mănăstirii din acel oraș, episcopul Nicolae.

Creștinii asirieni. Patriarhul asirienilor Mar-Șamun s'a dus la Geneva să roage Societatea Națiunilor să apere pe creștinii asirieni de cruzimile musulmanilor. Înainte de război ei erau sub protectoratul Angliei, dar azi sunt lăsați la discreția mohamedanilor. Societatea Națiunilor a hotărât să colonizeze 20.000 dintre ei într'un ținut al Braziliei. Astfel se va întemeia în America o „Nouă Asirie“.

Ortodoxia în Australia. În Sidney s'a întemeiat o parohie rusă, cu o frumoasă biserică.

Ortodoxia în Polonia. 1. Guvernul împotriva ortodocșilor. Catolicii au intentat ortodocșilor vreo 650 de procese la judecătoria, cerând să li se „inapoeze bisericile și mănăstirile pe care le dețin ortodocșii „nelegal“. Chestiunea a ajuns la forul judecătoresc suprem care și-a declinat competența. Astfel, datorită simțului de dreptate al justiției polone, biserica ortodoxă a respins năvala dușmanilor ei. Guvernul, drept răspuns, a expulzat pe C. N. Nicolaev, juriconsultul Sf. Sinod, care a apărut la forurile judecătorești interesele ortodoxe. L-a expulzat ca „străin periculos statului“. Nicolaev a trecut în Sârbia. Guvernul intenționează să împartă biserica ortodoxă în trei biserici: rusească, ucraineană și a rușilor albi, sperând ca astfel s'o slăbească și s'o împrăștie. În latură ortodoxă acest proiect a provocat cea mai mare indignare.

2. Școală monahală. În mănăstirea Pociavevski s'a deschis o școală monahală cu un curs de 6 ani. Predau ieromonahi, absolvenți ai facultății de teologie.

Uniții în America de Nord. În Statele Unite există 139 de parohii ruso-române, conduse de episcopul Vasile Tcaci. Deoarece acesta a început latinizarea cultului și cere celibatul clerului, în 117 parohii s'a constituit câte un „Comitet pentru apărarea ritului răsăritean“, care a convocat în Pitsburg o adunare a tuturor reprezentanților săi. Această adunare a hotărât să ceară să se păstreze uniția în limitele contractului de trecere dela 1646, să se mențină ritul răsăritean în toată cărătenia lui, să se hirotonească numai candidații căsătorii ș. a. În caz că Roma le va respinge aceste dorințe, adunarea a hotărât să părăsească unirea. D. S.

szén, hol a papokon kivül más egyének is meg voltak hívva. Ez tehát fenytést érdemlő kihágás“.

Papfalvi declară adunarea dela Blaj drept ilegală: *Ugy van, én is elismerem, fiindcă nu fusese compusă numai din protopopi și popi (pe care ep. Leményi i-ar fi putut răfui pe loc), ci și din más egyének, alte personalități: Ez tehát fenytést érdemlő kihágás; adică: Aceasta este, așadar, o contravenție vrednică de pedeapsă, conchideă C. P.*

Vorbind apoi și despre steagul „românesc“ dela Blaj, C. Papfalvi adăose:

„Alázatosan esedezem, méltóztassanak a t. 22 (rendek) ez iránt is nyomozást indítni, ki volt azon zászló szerzője, s mint hűtelen notán megpereltetni, miért hozott egy becsületes nemzetet compromissióba. Ez indítványom“.

Istoria aceluși steag este astăzi bine cunoscută; a povestit-o I. cav. de Pușcariu, în amintirile sale. Papfalvi (care, de sigur, știa din Blaj, cum și unde se făcuse acel steag) cereă descoperirea autorului sau autorilor și (marea) pedeapsă pentru nota infidelității, pentru — trădare!

¹² A improcesuă!

Semințe evanghelice pentru ogorul Domnului

(Cuvântări liturgice)

Sub acest titlu general a apărut, între anii 1932—33, în editura tipografiei mănăstirii Neamțu, o scriere de volum, în cea mai mare parte traduceri de predici, toate rezultatul îndelungatei osteneți a P. C. S. Pr. episcop Dr. Nicodim Munteanu. P. S. episcop Nicodim, actualul stareț al sf. mănăstirii Neamțu, face parte din acei câțiva tineri distinși, trimiși — pe vremuri — să studieze la renumitele academii spirituale din pravoslavnica Rusie.

Intors în țară, a căutat să se folosească de vasta-i cultură teologică, însușită în timpul studiului, în bogata P. S. Sale activitate cărturărească de traduceri și opere originale.

Din șirul de lucrări, cu titlul general de „Semințe evanghelice“, au apărut până acum opt volume. Și se crede că, cu aceasta, seria lor nu este încheiată: ea se va completa până la numărul de 16 volume.

Prețul fiecărui exemplar variază între 110—120 Lei, cuprinzând dela 400 până la 500 de pagini.

Iată și numele special al fiecăruia dintre volumele apărute: I-ul vol. 75 predici catinetice pentru popor la Simbolul credinței, Tatăl nostru, cele nouă fericiri și cele zece porunci, după preotul C. Stratilatov; II-lea vol. Cuvântări apologetice asupra adevărilor fundamentale ale religiei creștine ortodoxe, după arhiepiscopul de Vladimir Dr. Sergiu; III-lea vol. Menirea științei și a artei, sau: religia este știința științelor, după contele L. N. Tolstoi; IV-lea vol. Viața și operele sf. părinți și învățători ai Bisericii, până la moartea lui Atanasie cel Mare + 373 d. Hr. după F. Farrar, arhidiacon de Westminster; V-lea vol. 58 cuvântări la Postul Mare; VI-lea vol. Predici la sărbătorile împărătești; VII-lea vol. Cuvântări la sărbătorile Maicii Domnului, Duminici etc. Aceste trei volume după marele predicator Inocențiu, arhiepiscop al Odesei.

Și, în fine, al VIII-lea volum, asupra căruia vreau să stăruie puțin, în rândurile următoare, cuprinde, după cum indică și coperta, parte Cuvântări originale și parte prelucre ale P. S. Sale.

Volumul acesta, de peste 400 pagini, are următoarele capitole: Cuvântări liturgice, Dumnezeu și dreptatea lui, (explicarea fericirilor evanghelice) Mâna lui Dumnezeu în lumea văzută, (șase cuvântări despre timpurile anului), explicarea celor mai însemnate momente din decursul sf. Liturghii, rugăciunile, în cari preoții, pe temeiul sf. Scripturi

a Vechiului și Noului Testament, pomenesesc pe cei vii și pe cei morți.

Toate cuvântările sunt semănate cu o mulțime de citate biblice, iar unele dintre ele conțin povestiri, istorisiri și întâmplări interesante și mișcătoare.

Nu mă pot reține de a reda, măcar în câteva cuvinte, frumoasa povestire cu Artaban, un al patrulea mag, despre care se vorbește în cuvântarea „Christos Mântuitorul“. Acest înțelept, de care Biblia nu amintește, în dorința lui fierbinte de a se închina Pruncului nou născut, vându toate bogățiile sale. Cu banii obținuți cumpără trei pietri de mare valoare, pe cari voi să le ducă, ca dar, Domnului. Însă diferite întâmplări neprevăzute îl împiedecară de a vedea pe Mântuitorul, iar cu darurile hărăzite Lui, ajută trei nenorociți. Totuși Domnul, cunoscând inima bună a lui Artaban, i se arată în cele din urmă clipe ale vieții, adresându-i cunoscutele cuvinte dela evanghelistul Matei: „Tot cece tu ai făcut unuia dintre acești frați mai mici ai mei, mie mi-ai făcut“ (25, 40).

Și a murit Artaban vesel că a văzut pe Domnul și că darurile lui au fost primite.

Din această povestire, care are oarecare asemănare cu istorioara din vol. III: „Doi moșnegi la Ierusalim“, desprindem adevărul, potrivit cuvintelor sf. apostol Ioan, că iubirea noastră față de Isus Hristos rămâne o vorbă deșartă, dacă nu manifestăm aceeași dragoste și față de aproapele suferind.

În o altă cuvântare, găsim o minunată comparație între diferitele faze ale primăverii din natură și între acelea ale primăverii duhovnicești (pocăința). Așa de ex. puhoaiile repezi de apă, ce rezultă din topirea zăpezii, sunt lacrimile ce izvoresc din inima plină de căință dela începutul renașterii sufletești a omului. Și așa precum pământul, spălat și umezit de ape, începe a se acoperi cu iarba și flori, tot astfel și sufletul, curățit de lacrimile căinței, se îmbracă cu diferite cugete și simțăminte curate (pag. 233).

În felul acesta s'ar mai putea arăta și alte locuri frumoase din cuprinsul acestor pagini.

Cartea se citește cu multă plăcere, fiind scrisă într'un stil ușor și îngrijit; ea se recomandă cu toată căldura prea Cucernicilor slujitori ai altarului, cari, având-o la îndemână, o pot întrebuița cu real folos în predicile lor.

Diacon I. Ilie.

Pagina pastorală

Întărirea vieții parohiale

Parohia își are o viață a sa proprie, cu interesante aspecte pentru studiul fenomenului de sociologie religioasă. Din primele timpuri ale răspândirii sale, creștinismul a avut ca model de organizare a comunităților sale, familia. După modelul vieții familiare, s'a format parohia cu o viață comună în Isus Hristos. Viața familiară a parohiei se realizează în mijlocul vieții de toată ziua, dar mai ales în momentele strict bisericești. Atunci, sub emoțiunea misterului ce își poartă aripa, deasupra mormântului deschis, ce fâlfăie în albăstrimea flăcării de ceară, și unduește în melodia imnului liturgic, inimile se înfrățesc, dispar distanțele dintreolaltă.

În biserică nimeni nu șovăește, nimeni nu turbură, nimeni nu cărtește. Preotul îndeamnă în cuvinte părintești atitudinile potrivite fiecărui moment liturgic — la care asistența răspunde cu mare evlavie, datorită disciplinei sufletești în aceleași idei și credințe.

În această frescă de viață familiară din timpul liturgic, găsim concentrate toate stările sufletești din mediul

înalt al spiritualității creștine. Iubirea, mila, pacea și jertfa personală, sunt poruncile vieții liturgice, cari se realizează integral în momentele de mare sfințenie din biserică și întrețin moralul vieții din afară, adică din parohie.

Promiscuitatea vieții păgâne, egoismul, cu toată suita lui e înlocuit cu viața frățească luminoasă și iubitoare a parohiei! Oamenii între ei se numesc frați, și comuniunea de ideal îi apropie sufletește, le uniformizează judecata pentru o unică voință și simțire în Isus Hristos. În numele acestui ideal se vor iubi unii pe alții, se vor ierta și ajuta în neputință întocmai după cum, în numele dragostei frățești din familie, fiecare membru își calcă pe inimă, rabdă povățuește, promovând idealul bunei înțelegeri din sânul ei!

Marea valoare a acestei discipline liturgice, în mediul vieții parohiale, nu poate scăpa nici unui păstor sufleteș în actualele împrejurări de viață indiferentă.

O mare acțiune religioasă-intelectuală s'a pornit din îndemnul și cu sprijinul arhipăstoresc al I. P. S. S. Mitropolitului Nicolae, care luptă pe multe fronturi și cu organizate mijloace tehnice, pentru restaurarea moralului și a ordinii religioase în matca vieții parohiale.

Ofensiva aceasta spirituală a pătruns în mediurile sociale, stârnind interesul religios, dorința de a primi răspunsuri și deslegări mulțumitoare pentru toate problemele capitale ce chinuesc cugetarea omenească. Important este, ca'n această desinvoltură a vieții sociale să intuim modul de a organiza mișcările spiritului într'o formă de viață compatibilă cu disciplina noastră bisericească — restabilind, în mediul parohial, vechea legătură de frăție și dragoste, ce au menținut așa de fidel și minunat, secole dearându, specificul neamului nostru. Să întărim — cu un cuvânt — cadrul vieții parohiale din toate punctele de vedere. Pozitiv, această întărire o înțeleg ca o disciplinare vie, afectivă și pregnantă a forțelor sufletești din parohie, ca o polarizare de cugete omogene în jurul unui ideal parohial, care să se integreze în idealul comun al bisericii creștine. Negativ, refacerea vieții parohiale se poate realiza apărându-i cu orice preț armonia și coeziunea, organizând conștiința individuală de pază permanentă pentru temeiurile adânci ale credinței ortodoxe.

Ținta noastră să fie a da vieții parohiale timbrul și respirația vieții familiare. Să ne constituim o adevărată familie în Isus Hristos — în sânul căreia să ne căutăm și creem posibilitățile noastre pentru liniște și fericire! În amănunt, despre mijloacele concrete pentru înfăptuirea acestui desiderat pastoral, vom încerca să scriem cu altă ocazie.

Pr. Augustin A. Băilă.

Prima liturghie

Pentru orice preot e un mare moment prima liturghie pe care o săvârșește. Cu mult înainte te imaginezi cu emoții înfiorate, atingând, tu om slab și neînsemnat, preasfintele obiecte ale altarului și însuși trupul Dumnezeului celui atotputernic și preamărit.

Pentru mine acest moment a trecut astfel:

După ce mi s'a împărțit sfânta taină a preoției, m'am prezentat îndată în parohie. În Dumineca ce-a urmat, așteptată cu mare nerăbdare și concentrare a gândului, aveam să servesc primadata singur Sf. Liturghie. Când a venit momentul, am început cu mare avânt sufleteș, dar și cu multă emoție sfânta slujbă.

Când ajunsesem pela jumătatea utreniei, biserica se umpluse de credincioși. Unii erau cu fețele senine, veniți bucușori să vadă pe părintele lor cel nou și tinăr, să-l vadă cum slujește singur; alții însă arătau fețe mai neîn-

C. P. eră, deci, în aceeași cuvântare un denunciant antinațional.

Notă. Despre C. Papfalvi, a căruia biografie bunăenă va trebui revizuită (de cei pe care-i interesează), mai găsesc printe fișele mele câteva note neînsemnate.

În 1833, ca paroh al Hunedorii, C. P. întrebă pe B. despre „spiritu Romanilor din aceia cetate“ (Brașov); P. auzise dela Budai (secretarul) cumcă „este spre bine așijit“; altceva, fostul profesor al lui B. nu știa despre Brașov. (Correspondența lui B. vol. IX, p. 181; la Academie).

Tot acolo (p. 180) se spune că foștii-i profesori, ca de ex. C. P., începură a-l trata pe B. ca prietin [1838]. —

În 1854, venind dela Viena, Șuluț și C. P. se opresc la dușmanul unguresc și antiortodox Schytovszky, primat n Strigon. Le eră cald pe acolo! Foaia bis. și școl. din Blaj, vol. IV, p. 20. —

1859: O notă despre el în Foaia p. minte, p. 357. —

1867: Iar când după moartea lui Șuluț, aspiră [în drăzneț] la mitropolie, Gazeta (1857, p. 318) i-a adus aminte că 'n 1848, la Dobrișin, fusese republican; și că la Cluj [1848] propusese cercetarea chestiei steagurilor din Blaj. [Se citează Papiu, vol. II, p. 322/3]. Din Blaj scriu un C. Vezi și pp. 330—331 ale aceleiași gazete. —

Studiile [fil. și teol.] și-le făcuse 'n Blaj înainte de 1825, când le termină. Eră, așadar, un produs al atmosferei bobbiane!

De îndreptat. În Nr. 5, pagina 3, coloana ultimă, în Foișoară, a se ceti: „Andreiu nu era om bigot“ [în loc de: bogat].

crezătoare și așteptau, cu oarecare dorință de-a critica vre-o mișcare greșită. Știam dela crâșnic că sânt și de aceștia. Crâșnicul îmi spusese și aceea că au mai avut preoți bătrâni și tineri cari n'au slujit singuri de întâia dată la biserica lor, ci întovărășiți de preotul fost administrator, și dacă greșiau unii oameni, le și făceau observări în decursul slujbii, prin strigăte ca acestea „nu-i bun, nu-i de noi!”.

Gândindu-mă la acestea, ezitai un moment când văzui astfel de fețe, dar repede m'am recules continuând slujba cu o calmitate rară și în mod cuviincios, încât nu mi s'a putut obiecta nimic.

În aceeași zi am avut două boteze, niște ieșiri din casă și înmormântarea unui copil, la care iarăși au azistat foarte mulți oameni, din parohia mea, cu mult mai mulți ca de obicei.

Care a fost procedeu meu de începător? De cucernicie întru toate. Prin vorbe, prin atitudini, și prin toate și cu toate am căutat să evit prilejurile de-a mi se reproșa ceva, de-a nemulțumi pe cineva. Slujbele am căutat să le fac cât se poate mai bine și pe înțelesul tuturor, deși cantorii îndemnați de anumiți rău voritori căutau să mă inducă în eroare, și dacă au văzut că nu-i iau în seamă și că pot merge pe picioare proprii, nu s'au mai pretat la asemenea lucruri. Ce e mai mult, le dam eu îndrumări unde era de lipsă, introducând și vecernia la sărbători, la care nu se pricepeau.

Pentru cele de mai sus sânt grațioase și cuvintele rostite de «moașa comunală», care după administrarea primului botez la un nou născut a zis oamenilor: am botezat, până în anul acesta, cu mulți preoți, dar nici unul n'a făcut slujba așa pe înțeles ca preotul cel tinăr.

Ce am întâmpinat la cădit (tămâiere)? Crâșnicul când punea tămâia în tămâier, era cam zgârcit, încât când ajungeam cătră femei, nu mai ieșea fum din cădelniță și tămâeam cu ea și așa. Aceasta s'a repetat de câteva ori. Văzând că oamenii când eram în dreptul lor cu cădelnița, se apleacă și inspiră adânc fumul binemiositor de smirnă și tămâie, am atras atențiunea crâșnicului să pună destulă tămâie. Când nu-l controlam, punea iar mai puțin, și același lucru se repeta. Odată unele din femeile mai bătrâne care căutau să inspire din fumul de tămâie, m'au întâmpinat cu vorba că: dece la ele nu iese fum de tămâie? Li-am spus că biserica e lungă și se găte. Dar le-am asigurat, că pe viitor voi suplini toate lipsurile. Când au văzut lucrul înfăptuit, m'au întâmpinat cu cuvinte de bucurie.

Pe contrarii de obicei, sau răutăcioși, i-am îmblânzit întru câtva cu câte-o vorbă bună la întâlnire, iar în sfânta biserică li cădeam pe fiecare, și ei m'au înțeles că-i tratez cu bunăvoință și că nu le doresc decât binele, neluându-le în seamă dușmănia lor.

De vorbă cu un parohian despre începutul activității mele. «Tot începutul este greu», îmi zise un bătrân de 84 ani. Nu simt greutatea, moșule, i-am răspuns eu. El mi-a dat exemplul: Părinte, nu te-ai uitat la cioară, cum își învață puiul să zboare. „M'am uitat” zic eu. „Așa și cu dta, trebuia să slujești cu cineva de câteva ori, căci și noi nu trimitem copiii dintr'odată la câmp, ci ne ducem și noi cu ei în rând”. Eu i-am răspuns: „Moșule, sânt unii pui, cari zboară singuri și dintr'odată, dacă sânt mărișori și bine hrăniți”. — Va fi greu începutul, dar cu inima întărită de credință și cu optimismul sufletului tânăr și ancorat puternic în Dumnezeu, nu simți greutatea prea mult, chiar dacă e mare. Precum viceversa, un suflet deprimat de necredință și îmbătrânit de necazuri vede greutatea cu mult mai mare decât e de fapt. E și chestie de culoare subiectivă.

Preotul A. S.

INFORMAȚIUNI

Hirotoniri. În catedrala mitropoliei noastre au fost hirotoniți zilele trecute următorii candidați pentru parohii din eparhia Caransebeșului: Nicolae Bojin, George Ienciu, Petru Turcan și Ioan Vladu.

† **Maria Gh. Dima.** În 22 Februarie a. c. a murit la Cluj dna *Maria Gh. Dima*, n. *Bologa*, soția fostului profesor la liceul nostru din Brașov și apoi directorul conservatorului din Cluj, valorosul compozitor, Gheorghe Dima. Moartea distinsii matroane române, care a fost și una din puterile de frunte ale solistelor Reuniunii române de muzică din Sibiu, a produs adânci regrete în cercurile societății românești ardelen. Odihnească în pace!

Știre ziaristică. Cu ziua de 18 Februarie 1934 apare în Sibiu foaia *Economia* cu informațiuni economice, politice și culturale, dând o deosebită atențiune problemelor economice. Ca redactor al *Economiei* semnează dl Ion Tatu. Abonamentul foii, care apare tot la două săptămâni, este pe un an 60 Lei. Redacția și administrația: Sibiu, strada Regina Maria 16.

Conferență. Cercul învățătoresc din plasa Ocna-Sibiului s'a întrunit în 5 Februarie a. c. la Ocna. După deschiderea ședinței, cu rugăciunea „Împărate ceresc”, au urmat câteva clipe, de adâncă evlavie, închinare amintirii primului ministru al țării, căzut ca erou la postul său de datorie. Intreaga asistență a intonat: În veci pomenirea lui! Din mersul conferinței remarcă cuvintele dlui revizor I. Dragomir, când a spus: «*Învățătorule! Tu ai nume sfânt pe care l-a avut Mântuitorul; urmează deci pașii Lui, ca să fii vrednic de acest nume.*»

«*Cinstea, ca și floarea reginei, este o plantă rară pe care o găsești numai pe înălțimi... Din ea vă împletiiți cununa,* — adaugă dl inspector.

A vorbit apoi fostul elev al pedagogului vestit Rein, dl N. Regman, prefectul județului, și într-o însuflețită cuvântare a îndemnat învățătorimea la muncă educativă neîntreruptă, asigurând pe ceice sânt „lumina lumii” de întregul său sprijin și bunăvoință. Cor.

ȘTIRI LOCALE

Predică în catedrala din Sibiu. Duminecă, în 25 Februarie 1934, va predica dl *Dr. Dumitru Stăniloae*.

Festival religios. În sala prefecturii județene se va da *Duminecă*, 25 Februarie, 1934 ora 11¹/₂ a. m., un festival religios organizat de «*Societatea națională a femeilor ortodoxe române*» și de secția sibiuană a FOR-ului, pentru comemorarea «*Duminecii Ortodoxiei*». — Program: 1. Corul școlii normale de fete «*A. Șaguna*» (dirigentă profesoara *Lia Popovici*); 2. *Ion Pilat: Rugă, poezie recitată de eleva Margareta Băldescu dela liceu a femeilor ortodoxe române*; 3. *Dumineca Ortodoxiei și sensul ei, conferință ținută de dsoara profesoară Vera Ștefănescu*; 4. *O. Goga: Rugăciune, poezie recitată de eleva Eugenia Balomiri dela școala normală de fete «A. Șaguna»*; 5. *Corul școlii normale de fete «A. Șaguna»*. — *Intrarea liberă.*

Conferențe. Președintele Caselor naționale, dl general *Manolescu*, a vorbit Duminecă, în sala prefecturii, despre: *Evoluție și tineret*, constatând lupta ce se ivește și în țara noastră, între bătrâni și tinerii, în parte nedreptățiți la ocuparea posturilor de oameni cu mai puțină pregătire. Nedreptățirea va trebui să înceteze — dar, în deosebi va trebui ca tineretul să fie ferit de înrăurirea curentelor extreme. Prin colaborarea școlii, armatei, bisericii, și a diferitelor așezăminte culturale și educative, s'ar putea dobândi rezultate îmbucurătoare din toate punctele de vedere. Dl general *Manolescu* a fost ascultat cu mult interes și des aprobat de auditor. — În conferința următoare, Duminecă în 25 l. c., va vorbi dl profesor *C. Nedelcu*. Subiectul conferinței este: *Aurel Vlaicu*, 20 de ani dela sfârșitul său eroic.

Convocare. Direcțiunea liceului „Gh. Lazăr” din Sibiu roagă pe toți membrii adunării generale a liceului, să binevoiască a lua parte la adunarea generală extraordinară ce se ține Duminecă, în 4 Martie a. c. ora 11 a. m. în sala de ședințe a liceului, pentru a vota proiectul de buget pe anul financiar 1934—35. Dacă la această dată nu se vor întru membri în numărul cerut de regulament, ședința se va amâna pentru Duminecă următoare, adică în 11 Martie a. c. ora 11 a. m. când se va ține cu orice număr de membri prezenți. *Diracțiunea liceului «Gh. Lazăr» Sibiu.*

Poșta redacțiunii

Pr. S. R. în Cr. S'a publicat odată, (în Nr. 6). Nu e motiv să revenim.

Vindem cu prețuri de criză

Stop!

[6] 1—1

Zilnic sosesc transporturi proaspete de portocale, garantat dulci, portocale speciale pentru dulceață, smochine, lămâi, halva dublu vanilată cu ciocolată, nuci, mac, prune prima de Basarabia, mere, pere, alune americane și altele. Toate mărfurile se vând mai ieftin ca oriunde. Incercați și vă convingeți.

Cine cumpără 10 bucăți primește 1 buc. gratis

Cine cumpără 10 kgr. primește 1 kgr. gratis

DEPOZITUL
VALERIU GAVRILA
Sibiu, Treptele Fingerling 2

Numai scurt timp!

[5] 2—

Fabrică și depozit de
ghete (pantofi)

„FILT”

Str. Regina Maria Nr. 13

Ocaziune favorabilă pentru cumpărare ieftină de **Ghete (pantofi)**. Vă oferim ocaziunea, care nu revine, în prețuri și calitate. Vitrinele noastre Vă vor convinge despre felul nostru de superioară execuție.

Nr. 26—934.

(9) 1—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de clasa a II-a **Vălișoara**, protopopiatul Băița, se publică concurs cu termen de 30 zile, dela prima publicare în Telegraful Român.

Emolumentele sânt:

1. Intregirea dela stet conform coalei B.
2. Sesiune parohială: 4 jugăre 800 stânjini păt. arător și fânaț, 2 jugăre 800 st. p. cimitir, precum și „adăul” obișnuit în parohie.

3. Stola obișnuită în parohie și tract.

De locuință se va îngriji viitorul preot.

Cererile de concurs se vor înainta subsemnatului oficiu protopopesc Băița, în termen, împreună cu autorizația de a concura eliberată de Prea Ven. Consiliu arhiepiscopesc, iar candidații se vor prezenta în vreo Duminecă sau sărbătoare în parohie, spre a face cunoștință cu poporul. Băița, la 26 Ianuar 1934.

Oficiul protopopesc Băița în înțelegere cu consiliul parohial respectiv.

Dumitru Secărea
protopop.

Nr. 407—1933

(10) 1—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante **Mermezeu-Văleni** cu filia **Mermezeu-Deal**, protopopiatul Geoagiului, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în Telegraful Român.

Venitele împreunate cu acest post:

1. Locuință în natură.
2. 3 jugăre sesiune parohială.
3. Câte 2 dkl. cucuruz sfârmat dela oca 140 familii.
4. Intregirea salariului dela stat.
5. Stola obișnuită.

Reflectanții la acest post sânt rugați să-și înainteze cererile concursuale, instruite conform normelor în vigoare, subsemnatului oficiu protopopesc în termenul deschis.

Candidații vor avea în prealabil să-și expereze autorizația convenită dela Prea Ven. Consiliu arhiepiscopesc și a se prezenta în parohie pentru a celebra, a predica și a face cunoștință cu credincioșii. Nu se vor putea prezenta în parohie fără prealabila încuviințare din partea subsemnatului oficiu protopopesc.

Geoagiu, la 9 Februarie 1934.

Oficiul protopopesc Geoagiu în înțelegere cu consiliul parohial.

V. Goron
protopop.

Nr. 60—1934

(12) 1—3

Concurs din oficiu

Pentru întregirea parohiilor mai jos însemnate, din protopopiatul Dobra, toate de clasa a III-a, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima apariție în Tel. Român:

1. **Baștia** cu filia **Holdea**. Venite: întregirea dotației dela stat, sesie 9 jugăre arător și fânaț, birul obișnuit în porumb, taxe stolare.

2. **Bătrâna**. Venite: întregirea dela stat, sesia 3 jugăre fânaț, birul în bucate, grâu sau porumb, casă parohială și venite stolare.

3. **Panc** cu filia **Seliște**. Venite: întregirea dela stat, sesie 20 jugăre arător și fânaț, birul obișnuit în bucate și venite stolare.

Cererile de concurs, instruite conform normelor în vigoare, și cu prealabila încuviințare a Consiliului arhiepiscopesc, se vor înainta oficiului protopopesc al Dobrei în termen.

Concurenții se vor prezenta în vreo Duminecă sau sărbătoare în parohie, cu prealabila încunoștințare a protopopului, spre a face cunoștință cu parohienii.

Dobra, la 12 Februarie 1934.

Oficiul protopopesc:
Iosif Morariu
protopop.

Nr. 75—1934.

(11) 1—3

Concurs din oficiu

Pentru întregirea parohiilor mai jos însemnate din protopopiatul Deva, toate de clasa a III-a, se publică concurs cu termen de 30 zile, socotit dela prima apariție în Telegraful Român:

1. **Almașul sec** cu filia **Cozia**. Venite: întregirea dotației dela stat, sesie 4 jugăre 604 st. □, casă parohială, birul obișnuit în bucate, venite stolare.

2. **Bejan** cu filia **Mintia**. Venite: întregirea dotației dela stat, sesia 2 jugăre 400 st. □, birul în bucate și venitele stolare.

3. **Boholt**. Venite: întregirea dela stat, sesia 5 jugăre, birul obișnuit în bucate și venite stolare.

4. **Canelul de jos**. Venite: întregirea dotației dela stat, birul în bucate și venite stolare.

5. **Cherghes** cu filia **Popești**. Venite: întregirea dotației dela stat, sesie 8¹/₂ jugăre, birul în bucate, casă parohială și venite stolare.

6. **Fornădia**. Venite: întregirea dela stat, sesie de 4¹/₂ jugăre, birul obișnuit și venite stolare.

7. **Sulighete**. Venite: întregirea dotației dela stat, sesie 2 jugăre 800 st. □, birul în bucate și venite stolare stabilite și aprobate uniform pentru toate parohiile din protopopiat.

Cererile de concurs se vor înainta oficiului protopopesc al Devei în termen și pe lângă prealabila încuviințare a Consiliului arhiepiscopesc. Concurenții se vor prezenta în vreo Duminecă sau sărbătoare în parohie spre a fi cunoscuți de parohieni. Deva, 12 Februarie 1934.

Oficiul protopopesc:
Iosif Morariu
adm. protopopesc.

(7) 2—3

Concurs

Se publică concurs pentru întregirea parohiei vacante de clasa III-a **Roadăș**, protopopiatul Cohalm-Rupea, cu termen de 30 zile dela întâia apariție în Tel. Român.

Venitele sânt:

1. Salariul dela stat.
2. Stola obișnuită în protopopiat.
3. Opt jugăre fânaț, dat prin reforma agrară.

4. 20 l. cereale de familie (circa 50 familii).

5. Lemne de foc.
6. Locuință parohială, cu dependențe și grădină.

Cererile de concurs se vor înainta în termen oficiului protopopesc al Cohalmului împreună cu actele necesare și cu concesiunea de candidare din partea Prea Ven. Consiliu Arhiepiscopesc.

Candidații se vor prezenta — în parohie, în vreo Duminecă sau sărbătoare, spre a fi cunoscuți de către parohieni.

Rupea, 19 Ianuar 1934.

Alex. Brotea
protopop.

Nr. 1258—1934.

Comunicare

Se aduce la cunoștință, că erezii după părintele Ioan Popa din Vidacut, decedat la 28 Ianuarie 1934, — în baza § 5 din regulamentul fondului de ajutorare preoțesc au ridicat dela Cassa arhidiecezană în număr, fără nici o reținere, ajutorul preoțesc de Lei 50.000.

Sibiu, din ședința secției economice a Consiliului arhiepiscopesc dela 10 Februar 1934.

Consiliul arhiepiscopesc.